

Батьківська любов — що це?

... Любов. За всю історію людства це поняття набуло стількох трактувань, означень і пояснень (іноді не просто різних, але й суперечливих!), що об'єднати їх і вивести загальне практично не можливо.

З іншого боку, якщо поняття не можна трактувати однозначно, з'являється можливість не лише для відсутності розуміння і суперечок, а й для маніпуляцій.

Так-так! Спробуйте «маніпулювати» словом *табурет*: «в ім'я табурета», «для нашого табурета», «тому що в нас є табурет», «якщо твій табурет справжній, то ти...» тощо. Звучить смішно. Але якщо замінити слово *табурет* словом *любов*, подібні фрази стають осмисленими, навіть звичними, знайомими.

Тим, хто прагне ясності, корисно запам'ятати, що любов — це не гранітний пам'ятник, не щось застигле і безживне. Любов не

Поговоримо про щастя

Ще одне поняття, що є туманним, але яке всіх вабить — щастя. Тракується воно як *стан цілковитого і найвищого задоволення*.

Прочитайте означення ще раз і перевірте себе на уважність, відповівши на запитання: у чому підступ?

А головний «підводний риф» *щастя* в тому, що це... **стан**. І якщо хтось досі не зрозумів усієї важливості цього спостереження, наведемо невелике пояснення.

Отже...

Стан людини — це результат сукупності багатьох чинників:

- **зовнішніх:** пора року і доби, кліматичні і погодні умови, географічне положення і його вплив, оточення людей, соціальних інститутів, громадських явищ, рівень відповідності громадській думці, правилам і законам, моді тощо;

Немає мети — немає проекту

Проект розпочинається з формулювання його мети. Немає мети — немає проекту. Без мети рух є хаотичним. Є мета — рух стає цілеспрямованим.

Одна справа — просто ходити містом, і це можна робити нескінченно. Інша справа — треба купити хліба. Відразу з'являється передбачуване місце купівлі, прокладається маршрут руху.

Ми стверджуємо, що батьки не мають 100 % впливу на результати виховання своєї дитини. Не потрібно будувати ілюзій! Інакше батьки мають 100 % свого часу приділяти дитині, і більше ніхто не має права брати участі в процесі виховання.

Проте в процесі виховання, окрім батьків, прямо чи опосередковано, беруть участь інші люди (бабусі, дідусі, брати, сестри, родичі, друзі, сусіди), соціальні інститути, громадські організації, ЗМІ, література, інтернет, соціальні мережі.

Про непорушність меж

Чи помічали ви, що будь-яка держава розпочинається з того, що чітко визначає свої межі (на суші, воді і навіть у повітрі!) і вкладає величезні зусилля, засоби на їх підтримку і захист? А закінчує своє існування будь-яка держава у момент зникнення цих меж. Немає меж — немає держави!..

Чи помічали ви, як спокійно стає на душі, як фізично розслабляє почуття захищеності, коли навколо того, чим ти дорожиш, у що вкладаєш свій час і сили, є висока і міцна огорожа?

І навпаки, як неспокійно і незатишно стає нам, коли огорожа стара або її немає взагалі? Незрозуміло, моє це чи ні? Якщо моє, то як про це дізнаються інші — огорожі-бо немає!

Хто буде крайнім?

Кожна людина хоч раз у житті чула про поняття «права та обов'язки». Чим ширшими є галузі нашої взаємодії, чим більше ми маємо стосунків з іншими людьми, громадськими і соціальними інститутами, тим, з одного боку, ширшими стають наші права, а з іншого — розширюється коло обов'язків.

- **Робота, сім'я, хобі, розваги, дружба, бізнес, контролюючі органи, інститути системи охорони здоров'я... Яку сферу життя не взяти — скрізь на дорослу людину чекає перелік прав та обов'язків.**

Деякі права та обов'язки чітко визначені і зафіксовані. Часто юридично і законодавчо. Інші є здебільшого формальністію. Якісь узагалі залишаються умоглядними і належать до категорії морально-етичних.

«Дружба» з дітьми

Зараз модно дружити зі своїми дітьми. Батьки суцільно грають у гру «ми найкращі друзі дитині, у нас немає секретів одне від одного, ми ділимося усім» тощо.

Не водитимемо обхідними шляхами, підемо прямо.

Питання: для чого і з ким люди дружать?

Дружать «навколо» чогось або «з приводу» чогось. Це може бути захоплення, робота, хобі, пережитий досвід, світогляд, релігія, культура та інше. У дружбі має поєднувати якась спільність, «навколо» якої ми дружимо. Можливий варіант — «проти кого» ми дружимо. Але і в цьому разі нас об'єднає «протиставлення» комусь.

Питання: навколо чого можна дружити зі своєю дитиною? Яка спільність інтересів у нас може бути з нею? Наприклад: хобі — риболовля. Рівень участі в цьому заході дитини і дорослого оче-

Ресурси проекту <<Моя дитина>>

Іншими словами, ресурс — це умови, що системно поновлюються, за наявності і за допомогою яких ми можемо дістати бажаний результат.

Традиційно ми пропонуємо ділити ресурси на 5 категорій:

1. Час як ресурс

Дітьми потрібно займатися! Щодня. А це потребує часу.

Так, батьки можуть частину турбот за проектом «Моя ди-

Ресурс — франц. ressource, давньофранц. resourdre — підніматися знову, вставати ще раз. Його кореневий сенс (re — знову, sourdre — виникати, вирости, зійти) — відновлення.

Про мудрість... і не лише!

Поширена така думка: людина з віком стає мудрішою, тому що розумнішає. Це не так! Не стає людина з віком розумнішою у прямому розумінні цього слова.

Учені давно довели, що з віком розумові здібності, навпаки, вичерпуються: знижується швидкість, мобільність психічних процесів (пам'ять, мислення, уява та ін.), здатність організму швидко відновлюватися. З віком доводиться докладати набагато більше розумових зусиль для опанування нового, постійно тренуватися, щоб «не втратити форму»: читати, вивчати напам'ять, фантазувати, спостерігати, аналізувати, пробувати.

Звідки ж береться мудрість? Відповідь на це питання стає очевидною, коли починаєш пильно спостерігати за поведінкою дорослих людей.

Розділ 10

Про мотивацію і самотивацію

Три життєві проекти

У нашому житті діти — це не єдиний проект. І не найголовніший.

У житті кожна людина реалізовує, як мінімум, три проекти.

1. Перший і головний проект — «Я». Свої інтереси, своє здоров'я, своя реалізація, своя справа, свої досягнення.
2. Другий проект — «Ми». Це парні, партнерські стосунки з «другою половинкою» (чоловіком, дружиною), цілі і завдання цього проекту, щастя і довгостроковість.
3. І тільки на третьому місці з'являється проект «Діти». Це логічно, тому що він похідний від двох попередніх, доповнює те, що є окремою частиною.

Найголовніший проект — це *ми самі*.

Успішність проекту «Діти» безпосередньо залежить від того, чи успішні два попередні проекти.

Зміст

Від авторів	3
<i>Розділ 1. Навіщо нам діти?</i>	6
<i>Розділ 2. Дитина як Проект</i>	33
<i>Розділ 3. Батьківське щастя — це спокій</i>	55
<i>Розділ 4. Про вкладення і сподівання</i>	73
<i>Розділ 5. Мета проекту «Моя дитина»</i>	89
<i>Розділ 6. Межі проекту «Моя дитина»</i>	112
<i>Розділ 7. Щоденник проекту «Моя дитина»</i>	140
<i>Розділ 8. Права та обов'язки. Відповідальність</i>	154
<i>Розділ 9. Ресурси проекту «Моя дитина»</i>	179
<i>Розділ 10. Про мотивацію і самомотивацію</i>	204
Замість післямови. Три життєві проекти	215
Про авторів	229